

Akt założycielski spółki kapitałowej**Barbara Kaczała, [prawnik Wrocław](#), Rödl & Partner**

Zdarzeniem prawnym stanowiącym podstawę cesji może być umowa (akt założycielski) spółki kapitałowej, gdy przedmiotem aportu wspólnika są wierzytelności. Podnosi się, że w sprawach określonych w art. 1 § 1 k.s.h., nieuregulowanych w ustawie, zgodnie z art. 2 k.s.h. stosuje się przepisy kodeksu cywilnego wprost, a jeżeli wymaga tego właściwość stosunku prawnego spółki handlowej odpowiednio. Z tych względów art. 510 § 1 k.c. ma zastosowanie do umowy spółki z o.o., której zawarcie prowadzi do powstania spółki z o.o. w organizacji, jako podmiotu prawa - jednostki organizacyjnej nie mającej osobowości prawnej, której ustawa przyznaje zdolność prawną. W chwili zawarcia umowy spółki z o.o. (jako innej umowy o podwójnym skutku w rozumieniu art. 510 § 1 k.c.) na powstałą wskutek tej czynności prawnej spółkę z o.o. w organizacji przejdą wierzytelności wnoszone tytułem wkładu.

Tak uznał Sąd Najwyższy w wyroku z 6 kwietnia 2016r., sygn. akt IV CSK 403/15.

Powódka B. P. sp. z o.o. z siedzibą w G. wniosła o zasądzenie od pozwanej K. B. 77.623,09 zł tytułem odszkodowania obejmującego zwrot wydatków na prace remontowe, adaptacyjne i wyposażeniowe, wynagrodzenia architekta i menedżera, koszty pomocy prawnej, oceny technicznej budynku, prac marketingowych oraz zwrot czynszu za dwa miesiące i kaucji.

Pozwana jako wdzierzawiająca zawarła 26 listopada 2012 r. umowę dzierżawy lokalu użytkowego (którego była właścicielką), obejmującego cały budynek, z B. P. sp. z o.o. z przeznaczeniem na cele gastronomiczne lub usługowe w organizacji. Postanowiono, że wdzierzawiająca nie partycypuje w kosztach inwestycji i modernizacji lokalu, nie zwraca kosztów poniesionych w czasie trwania, wygaśnięcia lub rozwiązania umowy, a umowa traci ważność w przypadku braku możliwości uruchomienia lokalu gastronomicznego z przyczyn technicznych lub prawnych.

Pismem z 6 lutego 2013 r. spółka wypowiedziała umowę dzierżawy bez zachowania terminów wypowiedzenia, wskazując na wady lokalu związane z koniecznością ocieplenia budynku oraz kapitalnego remontu dachu, uniemożliwiające uruchomienie lokalu gastronomicznego.

Powodowa B. P. sp. z o.o. z siedzibą w G. została zarejestrowana 15 lutego 2013 r. W dniu 14 marca 2013 r. B. P. sp. z o.o. w organizacji zawarła z B. P. sp. z o.o. umowę zatytułowaną „umowa cesji” obejmującą wierzytelności wobec K. B. w wysokości 77.623,09 z tytułu niewykonania umowy dzierżawy z 26 listopada 2012 r. zł oraz zwrotu kaucji.

Sąd okręgowy zasądził od pozwanej na rzecz powódki kwotę 6.500 zł z ustawowymi odsetkami od 25 maja 2013 r. do dnia zapłaty tytułem zwrotu kaucji i oddalił powództwo w pozostałym zakresie. Sąd apelacyjny wyrokiem z 11 lutego 2015 r. zmienił zaskarżony wyrok oddalając powództwo w dalszym zakresie oraz oddalił apelację powódki.

Powódka złożyła skargę kasacyjną od wyroku sądu apelacyjnego w całości.

Dochodząc uchylecia orzeczenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania sądowi drugiej instancji zarzucając m.in. nieprzeprowadzenie przez sąd z urzędu dowodu na okoliczność istnienia kauzy przelewu i uznanie tej okoliczności za nie udowodnioną.

Sąd Najwyższy przyznał powódce rację i podzielił argumentację przedstawioną w skardze kasacyjnej. Wskazał przede wszystkim, że poprzestanie przez sąd apelacyjny na treści jednego z dokumentów złożonych do akt, bez uprzedzenia stron o badaniu z urzędu zagadnienia kauzy przelewu i umożliwienie im złożenia wyjaśnień oraz podniesienia ewentualnych zarzutów uzasadnia zarzut naruszenia przepisów postępowania, w sposób mający istotny wpływ na wynik sprawy.

Komentarz eksperta

Barbara Kaczała, prawnik we wrocławskim biurze Rödl & Partner

Jak zauważył Sąd Najwyższy, osią problemu w sprawie jest rozważenie, czy sąd działając w ramach instancyjnej kontroli prawa materialnego, mógł dokonać ustalenia braku kauzy umowy przelewu tylko w oparciu o tekst dokumentu zawierającego oświadczenie woli cedenta, mimo że w toku postępowania przed sądem I instancji tej kwestii nie rozważano, a strony nie zajęły co do niej stanowiska. Niezależnie od tego problemu, Sąd Najwyższy poruszył również kwestię dotyczącą możliwości uznania aktu założycielskiego spółki kapitałowej jako zdarzenia prawnego będącego podstawą cesji, potwierdzając jednocześnie wcześniejsze stanowiska orzecznictwa i judykatury w tym zakresie. W analizowanym stanie faktycznym jako cedent wystąpiła spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w organizacji a jako cesjonariusz – spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, która nabyła osobowość prawną w wyniku rejestracji.

Bez wątpienia art. 510 § 1 k.c. dotyczący kazualności cesji znajduje zastosowanie również do umowy spółki z o.o. w organizacji jako podmiotu prawa - jednostki organizacyjnej nie mającej osobowości prawnej, której ustawa przyznaje zdolność prawną.

Możliwość stosowania wskazanego przepisu wynika z art. 2 k.s.h., zgodnie z którym w sprawach określonych w art. 1 § 1 nieuregulowanych w ustawie stosuje się przepisy Kodeksu cywilnego. Jeżeli wymaga tego właściwość (natura) stosunku prawnego spółki handlowej, przepisy Kodeksu cywilnego stosuje się odpowiednio. Jak zauważył Sąd Najwyższy, z art. 2 zdanie drugie k.s.h. w zw. z art. 510 § 1 k.c. wynika, że w chwili zawarcia umowy spółki z o.o. (jako innej umowy o podwójnym skutku w rozumieniu art. 510 § 1 k.c.) na powstałą wskutek tej czynności prawnej spółkę z o.o. w organizacji przejdą wierzytelności wnoszone tytułem wkładu.

Za Sądem Najwyższym podnieść należy, że następstwo prawne po spółce z o.o. w organizacji jest uregulowane inaczej. W świetle art. 11 § 1 k.s.h. spółki kapitałowe w organizacji mogą we własnym imieniu nabywać prawa, w tym własność nieruchomości i inne prawa rzeczowe, zaciągać zobowiązania, pozywać i być pozywane. Zgodnie z art. 12 k.s.h. z chwilą wpisu do rejestru dotychczasowa spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w organizacji staje się spółką z ograniczoną odpowiedzialnością i tym samym podmiotem praw i obowiązków spółki w organizacji. Stanowi to wyraz zasady kontynuacji, polegającej na tym, że z chwilą wpisu spółki kapitałowej do rejestru, co oznacza jej ukonstytuowanie, staje się ona podmiotem praw i obowiązków spółki kapitałowej w organizacji (wyrok WSA we Wrocławiu z 29 lutego 2012 r., I SA/Wr 1708/11). Stanowi to kontynuację podmiotową, a nie przekształcenie spółki w organizacji, czy też sukcesję uniwersalną praw i obowiązków.

Mając to na uwadze, Sąd Najwyższy podkreślił, że zaciągnięte zobowiązania (prywatne i publiczne) zostaną przejęte przez spółkę w stosunkach wewnętrznych dopiero wtedy, gdy potwierdzi ona dokonanie czynności na zgromadzeniu wspólników, a w stosunkach zewnętrznych wobec wierzycieli spółki w organizacji osoby, które ponoszą odpowiedzialność za zobowiązania takiej spółki, pozostają w dalszym ciągu odpowiedzialne razem ze spółką zarejestrowaną do czasu ich wygaśnięcia, co wynika z art. 13 w zw. z art. 161 § 3 k.s.h. W związku z tym, że wskazany przepis dotyczy jedynie zobowiązań w znaczeniu długów, Sąd Najwyższy zauważył, iż kontynuacja w zakresie wierzytelności nie wymaga dalszych czynności. O przejściu tych praw względnych decyduje bowiem wpis do rejestru przedsiębiorców.

Źródło: <http://www.rp.pl/Firma/312229996-Akt-zalozycielski-spolki-kapitalowej.html>